

Organic сертификација

Organic сертификација је процес сертификације за произвођаче органске хране и других органских пољопривредних производа. У принципу, може бити сертифициван било који посао директно укључен у производњу хране, укључујући сјеме добављача, трговце пољопривреднике, и ресторани. Захтеви се разликују од земље до земље, и генерално обухватају сет производних стандарда за узгајање, складиштење, прераду, паковање и испоруку који укључују:

- избјегавање синтетичких хемикалија које нису на националној листи дозвољених и забрањених супстанци (нпр. ђубриво, пестициди, антибиотици, адитива у храни, итд), генетски модификованих организама, зрачења, као и коришћења *biosolids*. *Biosolids* су третирани канализациони муљевци. Канализациони муљевци су чврсте материје прикупљене из процеса за пречишћавање отпадних вода који није претрпео даље обраде.
- Обавезно коришћење пољопривредног земљишта које је без забрањених синтетичких хемикалија дуги низ година (често, три или више);
- детаљно писмено вођење производње и евиденцију продаје органски произведених производа ;
- одржавање строге физичке одвојености органских производа од не-сертифицираних производа;
- периодичне инспекције и на лицу мјеста, надгледање производње у току производног процеса.

У неким земљама је сертификација надгледана од стране владе и комерцијална употреба термина органске је правно ограничена. Сертифицивани органски произвођачи су такође непрестано предмет истих прописа за пољопривреду, безбједност хране и других владиних прописа који се примењују на не-сертифициване произвођаче.

Сврха сертификације

Интензивна пољопривредна производња, са све већом употребом ђубрива и пестицида, је узроковала претјерано загађење пољопривредних површина које захватају велики проценат наше планете. Зато је било неопходно организовати алтернативни начин пољопривредне производње, који ће обезбједити довољне количине здравије хране, чија ће производња и потражња превладати садашњу конвенционалну производњу. То се једино могло постићи увођењем органске сертификације којом се обезбјеђује квалитет, спречава злоупотреба и промовише трговина органском храном. Само тако сви корисници у ланцу трговине могу бити сигурни да су купили органски произведену храну, нарочито крајњи конзументи.

Подразумјева се да фарме и произвођачи хране са *Organic* сертификатом производе биолошки вриједнију храну у условима приближним природној средини, која искључује

присуство фунгицида, пестицида, инсектицида, родентицида, анти-биотика, хормона и синтетичко-хемијских супстанци. Зато широм свијета расте потражња за органском храном.

Процес сертификације од треће стране

Да би сертифицивао фарму сељак треба да се укључи у бројне нове активности, поред нормалних пољопривредних операција:

- Проучавање органских стандарда, како би спознао шта јесте а шта није дозвољено за сваки аспект пољопривреде, укључујући и складиштење, транспорт и продају.
- Усаглашеност - постројења на фарми и производне методе морају бити у складу са стандардима који могу захтјевати измјену постојећих објеката, промјену добављача, итд...
- Документација – потребни су обимни административни списи о вођењу производње, свакодневим производним и маркетиншким активностима, детаљни историјат фарме укључујући обично и резултате посматрања и тестирања понашања коришћеног тла и воде.
- Планирање - мора да се достави писмени годишњи план производње са свим детаљима од сјемена до продаје: извори набавке сјемена, локација поља и усјева, активности против штеточина, методе жетве, локација складиштење, итд...
- Инспекција – потребне су годишње инспекције на фармама, које укључују преглед комплетне евиденције као и усменог интервјуа са свим учесницима у производњи на лицу мјеста;.
- Годишња инспекцијска/ресертификациона накнада која зависи од државе до државе и од величине посједа односно производње.

Осим тога, могуће су ненајављене, изненадне инспекције када се могу направити и специфични тестови (нпр. земљишта, воде, постројења ткива).

За сертификацију фарме први пут, земљиште мора да испуни основне захтјеве тј. да у периоду од неколико претходних година нису употребљаване забрањене супстанце (синтетичке хемикалије, итд) Конвенционална фарма мора да се придржава органских стандарда за овај период транзиције често од двије до три године. Усјеви добијени у периоду транзиције се не сматрају у потпуности органским.

Сертификација осталих субјеката у производном ланцу, осим фарми је слична. Фокус је на састојцима и другим инпутима који утичу на производ, као и на обради и руковању. Ресторан који жели да уведе органски сертификат мора имати дозволу инспекције и добављача који су сертифицирани *organic* ознаком, а транспортна компанија мора имати детаљну документацију о возилима, складиштима, контејнерима и сл.

Партиципативне сертификације

"*Participatory Guarantee Systems*" (PGS -) Партиципативни Гаранцијски Системи или "Партиципативне сертификације" су локално фокусирани системи квалитета. Они сертифицирају произвођаче на основу активног учешћа заинтересованих страна и изграђени су на темељима повјерења, друштвених мрежа и размјене знања.

PGS представљају алтернативу сертификацији од трећих лица, посебно прилагођене локалним тржиштима и кратким ланцима снабдјевања. Они такође могу употпунити сертификацију од трећих лица са приватним наљепницама које доносе додатне гаранције и транспарентност. *PGS* омогућавају директно учешће произвођача, потрошача и других заинтересованих страна у:

- избору и дефинисању стандарда
- развоју и спровођењу процедура сертификације
- сертификационим одлукама

Како се број пољопривредника и потрошача за органске производе повећавао тако је дошло до одговарајућег пораста броја Партиципативних Гаранцијских Система (*PGS*), који су се развили и који су у пракси широм света. Ови системи често не гарантују само кредибилитет органских производа већ су и пресудно повезани са локалним и алтернативним маркетиншким приступом. Иако се могу разликовати у методологији и приступу, вјеровање у исте основне принципе их спаја на заједничку платформу.

Сертификација и етикетирање производа

У неким земљама, *Organic* стандарди формулисани су и надгледани од стране власти. САД, Европска унија, Канада и Јапан имају свеобухватне *Organic* системске законе, а такође термин "органски" могу користити само овлашћени произвођачи. Бити у стању да стави ријеч "органски" на прехранбени производ је вриједна маркетиншка предност на потрошачком тржишту, али не гарантује да је производ легитимно органски. Сертификација је намењена за заштиту потрошача од злоупотребе термина и олаког куповања производа са *organic* етикетом. Међутим, *organic* обиљежавање је омогућено сертификацијом којом се обично захтјева објашњење. У земљама без *Organic* системских закона, могу али не морају постојати смјернице владе, а сертификацијом се баве непрофитне организације и приватне компаније.

На међународном плану су у току еквивалентни преговори, а неки споразуми већ постоје, за усклађивање сертификације између земаља, и олакшавање међународне трговине. Ту су и међународна сертификациона тијела, укључујући и чланове *International Federation of Organic Agriculture Movements (IFOAM)*- Међународне федерације органског пољопривредног покрета који раде на хармонизацији напора. Гдје формални споразуми између земаља не постоје, органски производ за извоз је често сертифициван од стране агенције из земаља увозница, које могу основати стална страна представништва за ову сврху.